

PROVES D'ACCÉS A FACULTATS, ESCOLES TÈCNIQUES SUPERIORS I COL-LEGIS UNIVERSITARIS
PRUEBAS DE ACCESO A FACULTADES, ESCUELAS TÉCNICAS SUPERIORES Y COLEGIOS UNIVERSITARIOS

CONVOCATÒRIA DE JUNY 2009

CONVOCATORIA DE JUNIO 2009

MODALITAT DEL BATXILLERAT (LOGSE): TOTES
MODALIDAD DEL BACHILLERATO (LOGSE): TODAS

IMPORTANT / IMPORTANTE

1r Exercici 1º. Ejercicio	FILOSOFIA II FILOSOFÍA II	Comuna Común	90 minuts 90 minutos
Barem: / Baremo: L'alumne/a comentarà, dins de l'opció que trie, el text de l'autor que ha treballat en classe.			
Qüestions: 1ª ... fins 2 punts; 2ª ... fins 2 punts.			
Redacció: ... fins 6 punts.			

OPCIÓ PRIMERA

TEXT I

- 1 — ¿I què?, vaig fer jo, ¿no és també natural, i forçós, de resultes del que ja ha estat dit, que ni els
2 ineducats i inexperts de la veritat podrien dirigir amb administració convenient la ciutat, ni tampoc
3 aquells a qui hom ha permès d'educar-se completament? Els un perquè no tenen en la vida cap
4 objectiu apuntant al qual hagin d'actuar en llurs actuacions tant particulars com públiques, i els altres
5 perquè no actuaran de grat, convençuts com estan que, vius i tot, habiten a les illes dels felïços.
- 6 — És ver, va dir.
- 7 — És tasca nostra, vaig fer jo, dels fundadors, el forçar les millors naturaleses a arribar al coneixement
8 que dèiem abans que era el més gran, veure el bé i pujar aquella pujada, i, després d'haver-hi pujat i
9 vist suficientment, no permetre'ls el que ara se'ls permet...
- 10 — ¿Què vols dir?
- 11 — Que s'hi quedin, vaig fer jo, i que no vulguin tornar a baixar amb aquells presoners ni compartir
12 amb ells ni treballs ni tampoc honors, tant si valen no res com si són més seriosos.
- 13 — Llavors, va dir, ¿serem injustos amb ells i farem que visquin pitjor, ells que poden viure millor?
- 14 — De bell nou, vaig fer jo, has oblidat, amic, que això no importa a la llei, que hi hagi un tipus de gent
15 a la ciutat que visqui d'allò més bé, sinó que s'aplica a aconseguir que sigui així, pertot, a la ciutat,
16 ajuntant amb harmonia els ciutadans, convencent-los i a la força fent que tothom faci partícips els
17 altres del servei que és capaç d'oferir al comú; i ella mateixa, la llei, fent-ne, d'homes així, a la ciutat
18 no per a deixar que cada un es giri cap a on vulgui sinó per a servir-se d'ells, ella, de cara a tenir ben
19 lligada tota la ciutat.
- 20 — És ver, va dir, me n'havia oblidat.
- 21 — I ara, Glaucó, fixa't, vaig dir, que no serem injustos amb els que hi ha entre nosaltres que estimen la
22 saviesa sinó que és just el que els direm, forçant-los a tenir cura dels altres i a vigilar-los. Perquè els
23 direm que ja és natural que els que hi ha com ells a les altres ciutats no participin en els treballs de les
24 seves, car es fan ells mateixos i no per voluntat de l'organització de la ciutat en cadascuna, i és just
25 que qui és per ell mateix i no deu a ningú la seva criança no tingui en l'ànim retribuir a ningú pel
26 relatiu a la seva criança. A vosaltres, en canvi, nosaltres, per a vosaltres mateixos i per a la resta de la
27 ciutat, us hem engendrat com a cabdills i reis d'un rusc, havent-vos educat més bé i més a fons que no
28 ho estan aquells altres, i més capaços de participar en totes dues coses. Heu de baixar, doncs, cadascú
29 amb la seva part, a la casa dels altres i avesar-vos a contemplar l'ombrívol; un cop avesats hi veureu
30 mil vegades més bé que els d'allí i sabreu, cada imatge, què és i de què, donat que ja heu vist el ver en
31 allò que respecta tant al bell com al just com al bo. I així la nostra i vostra ciutat viurà en aquest món
32 d'aquí baix i no en el dels somnis, que és on ara viuen la major part de ciutats sota uns homes que

33 lluiten amb ombres els uns contra els altres i s'aixequen per haver el govern, com si fos un gran bé. I la
34 veritat és aquesta: en la ciutat en què menys desitgin governar els que hagin de fer-ho, forçosament
35 s'hi ha de viure millor i sense alçaments, ben al contrari de la que tingui uns governants que ho
36 desitgin. (PLATÓ, *La República*, 519c-520d).

QÜESTIONS:

1. Analitza el significat en el text del concepte «coneixement més gran» i defineix-lo.
2. ¿Com argumenta Plató que no es pot permetre “Que s'hi quedin, vaig fer jo, i que no vulguin tornar a baixar amb aquells presoners ni compartir amb ells ni treballs ni tampoc honors, tant si valen no res com si són més seriosos”? (línies 11-12).

REDACCIÓ: L'educació en la filosofia de Plató.

OPCIÓ PRIMERA

TEXT II

1 Hi ha qui creu que els homes són bons per natura, qui creu que per acostument, qui creu que
2 d'ensenyança. El que és de natura, és evident que no hi podem fer res: en són possessors homes
3 veritablement de bona sort, perquè té alguna causa divina. El discurs racional i l'ensenyança no tenen
4 pas la mateixa força en tots els casos, sinó que cal desvetllar d'antuvi pels costums l'ànima de qui ens
5 escolta cap a una bella distinció del que és agradós i odiable: tal com fem amb la terra que ha de nodrir
6 la llavor. Qui viu segons els sentiments no escoltaria el raonament de qui provés d'apartar-lo d'aquesta
7 vida, ni si ho fes l'entendria. Qui és així, com és possible de convèncer-lo que canviï? No sembla que
8 els sentiments cedeixin davant d'un raonament: cedeixen per la violència. Cal, doncs, que el caràcter
9 posseeixi d'alguna manera una seva pròpia prefiguració de la virtut, que estimi el bell i tingui aversió
10 al que fa vergonya. Assolir de jove una recta inclinació cap a la virtut és difícil si el jove no es nodreix
11 en lleis que l'hi inclinïn. Viure assenyadament, amb vigoria, no és plaent a la majoria, i altrament
12 tampoc als joves. D'aquí que el nodriment i la manera de viure dels joves cal que siguin establerts per
13 les lleis, perquè allò que passa a formar part del caràcter no és dolorós. No és suficient, però, que de
14 joves assoleixin un nodriment i un esmerç rectes; no, també després, quan es fan homes, cal que
15 visquin d'aquesta manera i en facin el propi caràcter, i és en aquest sentit que tenim menester de lleis, i
16 en general sobre la vida entera, car la majoria és més per la necessitat que per la raó que es convencen
17 de ser manats, i més pels càstigs que pel bell. Per aquesta raó hi ha qui creu que els legisladors cal que
18 exhortin cap a la virtut i hi facin anar la gent cap endavant per gràcia del bell, amb l'esperança que els
19 que ja han adquirit un caràcter honest els escoltaran, però que, per als que no obeeixen i per als que no
20 hi tenen inclinació naturals, cal imposar normes correctives i càstigs, i els incurables, cal fer-los fora
21 dels límits de la ciutat. En efecte, l'home honest, que viu de cara al bell, es convenç de ser manat per la
22 raó, mentre el dolent, que desitja el plaer, només entén el càstig dolorós, com una bèstia sota el jou.
23 Per això diuen també que cal que aquests càstigs siguin el més contraris possible als plaers que
24 desitgen. I si doncs, tal com dèiem, per ser bo un home cal que hagi estat nodrit i acostumat bellament,
25 i a més que visqui, en conseqüència, d'una manera honesta i res de roí no dugui mai a terme, ni de grat
26 ni de desgrat, això fóra així per als que puguin viure segons una intel·ligència i un ordre recte, que
27 tingui força. I doncs la imposició paterna d'ordre no té prou força per obligar, ni en general l'autoritat
28 de cap home sol, ni que sigui rei o res així. La llei, però, sí que té mitjans per obligar, perquè és raó
29 que procedeix d'un enteniment i una intel·ligència. Dels homes, els que s'oposen als impulsos dels
30 altres, encara que facin correctament a fer-ho, els altres els abominen, mentre que la llei no és pas
31 detestada pel fet que mana fer l'honest. Només a la ciutat dels lacedemonis —o a ben poques més— el
32 legislador sembla haver-se preocupat del nodriment i de la manera de viure, mentre que en les altres
33 ciutats no hi ha hagut preocupació per aquest tema i cadascú viu segons vol, dictant, a la manera dels
34 ciclops, la llei «als fills i a la muller». Té molta més força que hi hagi una preocupació comuna i recta.
35 Però quan aquest tema no preocupa com a comuna, podria semblar competència de cada home en
36 particular ajudar els fills i els amics en el camí cap a la virtut. (ARISTÒTIL, *Ètica a Nicòmac*, X, 9).

QÜESTIONS:

1. Analitza el significat en el text dels conceptes «discurs racional» i «costums» i defineix-los.
2. Reconstrueix els arguments d'Aristòtil relacionats amb l'afirmació: "D'aquí que el nodriment i la manera de viure dels joves cal que siguin establerts per les lleis, perquè allò que passa a formar part del caràcter no és dolorós" (línies 12-13).

REDACCIÓ: Virtut i plaer en Aristòtil.

OPCIÓ SEGONA TEXT I

1 Hi ha èpoques en què l'èsser humà racional i l'èsser humà intuïtiu es troben l'un al costat de
2 l'altre, el primer amb por davant la intuïció, el segon fent mofa sobre l'abstracció; aquest darrer és
3 justament tan irracional com mínimament artístic és el primer. A tots dos els abelleix dominar
4 sobre la vida: aquest, tot sabent solucionar les necessitats més essencials mitjançant la previsió, el
5 seny i la regularitat; aquell, sense veure, com un «heroi foll d'alegria», aquelles necessitats, i
6 prenent com a real només la vida fingida per l'aparença i la bellesa. Allà on l'èsser humà intuïtiu,
7 com potser en la Grècia més antiga, maneja les seues armes de manera més poderosa i victoriosa
8 que el seu contrari, en cas favorable es pot formar una cultura i fundar el domini de l'art sobre la
9 vida; aquesta ficció, aquesta negació de la indigència, aquesta esplendor de les intuïcions
10 metafòriques i, en general, aquesta immediatesa de l'engany acompanyen totes les manifestacions
11 d'una vida semblant. Ni la casa, ni la marxa, ni la roba, ni la gerra de terrissa cuita delaten que les
12 inventà la necessitat; sembla com si en totes elles haguera d'expressar-se una ventura sublim i una
13 serenitat olímpica i, per dir-ho així, una mena de joc amb la seriositat. Mentre que l'èsser humà
14 guiat per conceptes i abstraccions només rebutja la desventura gràcies a aquests guies, sense
15 aconseguir-se ventura de les abstraccions, tot aspirant-hi a trobar-se lliure de dolors tant com siga
16 possible, l'èsser humà intuïtiu, ben dret enmig d'una cultura, ja recol·lecta de les seues intuïcions,
17 exceptuant el rebuig del mal, una claredat, una alegria i una redempció que hi entren a doll sense
18 parar. Per descomptat, sofreix més intensament, *quan* sofreix; i és cert que també sofreix més
19 sovint, perquè no sap aprendre de l'experiència i sempre cau de nou en el mateix parany en què ja
20 una vegada havia caigut. En el sofriment, doncs, és tan irracional com en la ventura, crida fort i no
21 troba cap consol. De quina manera tan diferent es manté dret l'èsser humà estoic sota la mateixa
22 desgràcia, alligonat per l'experiència i dominant-se mitjançant conceptes! Ell, que generalment
23 només busca franquesa, veritat, alliberament dels enganys i protecció davant d'atacs per sorpresa
24 que captiven, ara, en la desventura, realitza l'obra d'art de la ficció, tal com aquell la feia en la
25 ventura; no hi presenta cap cara humana que s'estremeix i fa moviments, sinó, per dir-ho així, una
26 màscara amb digna simetria en els trets, no crida i ni una sola vegada no altera la veu. Quan un
27 vertader núvol de tempesta es vessa al seu damunt, aleshores es cobreix amb la seua capa i
28 s'allunya sota el temporal anant a poc a poc. (NIETZSCHE, *Sobre veritat i mentida en sentit*
29 *extramoral*, II).

QÜESTIONS:

1. Analitza el significat en el text dels termes «intuïtiu» i «racional» i defineix-los.
2. Per què diu Nietzsche que "Ell, que generalment només busca franquesa, veritat, alliberament dels enganys i protecció davant d'atacs per sorpresa que captiven, ara, en la desventura, realitza l'obra d'art de la ficció, tal com aquell la feia en la ventura"? (línies 22-25).

REDACCIÓ: Veritat moral i veritat extramoral, segons Nietzsche.

OPCIÓ SEGONA TEXT II

1 Deixem, però, de costat, els retrets que la burgesia fa al comunisme. Hem vist ja més amunt que
2 el primer pas de la revolució dels treballadors consisteix a erigir-se en classe dominant, a guanyar la
3 batalla de la democràcia.

4 El proletariat utilitzarà el seu poder polític per tal d'anar desproveint la burgesia del capital, per
5 posar tots els instruments de producció a les mans de l'estat, és a dir, a les mans del proletariat en tant
6 que classe dominant, de manera centralitzada i per multiplicar la massa de les forces productives tan
7 de pressa com sigui possible. En un principi, tot això només és possible, naturalment, mitjançant
8 intervencions despòtiques en el dret de propietat i en les relacions de producció burgeses, a través de
9 mesures, per tant, que poden semblar econòmicament insuficients, insostenibles per elles mateixes, per
10 bé que en el curs del moviment poden sobrepassar els seus límits i esdevenir indispensables com a
11 mitjà per capgirar la massa de les forces productives.

12 Aquestes mesures seran, és clar, diferents d'un país a l'altre. Per als països més avançats, però,
13 podran ser aplicades, amb caràcter bastant general, les següents:

- 14 1. Expropiació de la propietat de la terra i dedicació de les rendes a les despeses de l'estat.
- 15 2. Forts impostos progressius.
- 16 3. Abolició del dret d'herència.
- 17 4. Confiscació de la propietat de tots els emigrants, polítics i rebels.
- 18 5. Centralització del crèdit a les mans de l'estat per mitjà d'un banc estatal amb monopoli
19 exclusiu.
- 20 6. Centralització dels mitjans de transport a les mans de l'estat.
- 21 7. Multiplicació de les fàbriques nacionals, instruments de producció, artigament i millora de les
22 terres segons un pla conjunt.
- 23 8. Imposició a tothom per un igual de l'obligació de treballar, establiment d'exèrcits industrials,
24 en especial per al treball del camp.
- 25 9. Explotació unificada de l'agricultura i la indústria, intervenció en favor de l'eliminació paula-
26 tina de l'oposició entre la ciutat i el camp.
- 27 10. Educació pública i gratuïta de tots els nens. Eliminació del treball de fàbrica per als nens, en
28 la seva forma actual. Unificació de l'educació amb la producció material, etc.

29 Quan en el curs del desenrotllament hauran desaparegut les diferències de classe i tota la
30 producció haurà estat concentrada a les mans dels individus associats, l'autoritat pública perdrà el seu
31 caràcter polític. L'autoritat pública en sentit propi no és sinó l'autoritat organitzada d'una classe per
32 oprimir-ne una altra. Quan el proletariat en la lluita contra la burgesia s'uneix necessàriament en
33 classe, es fa, a través d'una revolució, classe dominant i com a tal classe dominant supera i destrueix
34 autoritàriament les velles relacions de producció, supera i destrueix amb aquestes relacions de
35 producció les condicions d'existència de les contradiccions de classe, de les classes pròpiament i amb
36 això la seva pròpia dominació de classe.

37 En lloc de la vella societat burgesa amb les seves classes i contradiccions de classe, hi haurà una
38 associació on el lliure desenvolupament de cadascú serà la condició per al lliure desenvolupament de
39 tothom. (K. MARX I F. ENGELS, *El manifest comunista*, I).

QÜESTIONS:

1. Analitza el significat en el text dels conceptes d'«instruments de producció» y «forces productives» i estableix les relacions que es donen entre ells.

2. Per què conclouen Marx i Engels en aquest paràgraf que “En lloc de la vella societat burgesa amb les seves classes i contradiccions de classe, hi haurà una associació on el lliure desenvolupament de cadascú serà la condició per al lliure desenvolupament de tothom?” (línies 37-39).

REDACCIÓ: Teoria i *praxi* en el pensament de Marx i Engels.

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ

PROVES D'ACCÉS A FACULTATS, ESCOLES TÈCNiques SUPERIORS I COL·LEGIS UNIVERSITARIS
PRUEBAS DE ACCESO A FACULTADES, ESCUELAS TÉCNICAS SUPERIORES Y COLEGIOS UNIVERSITARIOSCONVOCATÒRIA DE JUNY 2009CONVOCATORIA DE JUNIO 2009MODALITAT DEL BATXILLERAT (LOGSE): TOTES
MODALIDAD DEL BACHILLERATO (LOGSE): TODAS

IMPORTANT / IMPORTANTE

1r Exercici 1º. Ejercicio	FILOSOFIA II FILOSOFÍA II	Comuna Común	90 minuts 90 minutos
Barem: / Baremo: El/la alumno/a comentarà, dentro de la opció que elija, el texto del autor que ha trabajado en clase.			
Cuestiones: 1ª ... hasta 2 puntos; 2ª ... hasta 2 puntos.			
Redacci3n: ... hasta 6 puntos.			

OPCI3N PRIMERA**TEXTO I**

- 1 —¿Y qué? —dije yo—. ¿No es natural y no se sigue forzosamente de lo dicho que ni los ineducados y
2 apartados de la verdad son jamás aptos para gobernar una ciudad ni tampoco aquellos a los que se
3 permita seguir estudiando hasta el fin; los unos, porque no tienen en la vida ningún objetivo particular
4 apuntando al cual deberían obrar en todo cuanto hiciesen durante su vida pública y privada y los otros
5 porque, teniéndose por transportados en vida a las islas de los bienaventurados, no consentirán en
6 actuar?
7 —Es cierto —dijo.
8 —Es, pues, labor nuestra —dije yo—, labor de los fundadores, el obligar a las mejores naturalezas a
9 que lleguen al conocimiento del cual decíamos antes que era el más excelso y vean el bien y verifiquen
10 la ascensión aquella; y, una vez que, después de haber subido, hayan gozado de una visión suficiente,
11 no permitirles lo que ahora les está permitido.
12 —¿Y qué es ello?
13 —Que se queden allí —dije— y no accedan a bajar de nuevo junto a aquellos prisioneros ni a
14 participar en sus trabajos ni tampoco en sus honores, sea mucho o poco lo que éstos valgan.
15 —Pero entonces —dijo—, ¿les perjudicaremos y haremos que vivan peor siéndoles posible el vivir
16 mejor?
17 —Te has vuelto a olvidar, querido amigo —dije—, de que a la ley no le interesa nada que haya en la
18 ciudad una clase que goce de particular felicidad, sino que se esfuerza por que ello le suceda a la
19 ciudad entera y por eso introduce armonía entre los ciudadanos por medio de la persuasión o de la
20 fuerza, hace que unos hagan a otros partícipes de los beneficios con que cada cual pueda ser útil a la
21 comunidad y ella misma forma en la ciudad hombres de esa clase, pero no para dejarles que cada uno
22 se vuelva hacia donde quiera, sino para usar ella misma de ellos con miras a la unificación del Estado.
23 —Es verdad —dijo—. Me olvidé de ello.
24 —Pues ahora —dije— observa, ¡oh, Glaucón!, que tampoco vamos a perjudicar a los filósofos que
25 haya entre nosotros, sino a obligarles, con palabras razonables, a que se cuiden de los demás y les
26 protejan. Les diremos que es natural que las gentes tales que haya en las demás ciudades no participen
27 de los trabajos de ellas, porque se forman solos, contra la voluntad de sus respectivos gobiernos, y,
28 cuando alguien se forma solo y no debe a nadie su crianza, es justo que tampoco se preocupe de
29 reintegrar a nadie el importe de ella. Pero a vosotros os hemos engendrado nosotros, para vosotros
30 mismos y para el resto de la ciudad, en calidad de jefes y reyes, como los de las colmenas, mejor y más
31 completamente educados que aquéllos y más capaces, por tanto, de participar de ambos aspectos.
32 Tenéis, pues, que ir bajando uno tras otro a la vivienda de los demás y acostumbraros a ver en la
33 oscuridad. Una vez acostumbrados, veréis infinitamente mejor que los de allí y conoceréis lo que es
34 cada imagen y de qué lo es, porque habréis visto ya la verdad con respecto a lo bello y a lo justo y a lo
35 bueno. Y así la ciudad nuestra y vuestra vivirá a la luz del día y no entre sueños, como viven ahora la

36 mayor parte de ellas por obra de quienes luchan unos con otros por vanas sombras o se disputan el
37 mando como si éste fuera algún gran bien. Mas la verdad es, creo yo, lo siguiente: la ciudad en que
38 estén menos ansiosos por ser gobernantes quienes hayan de serlo, ésa ha de ser forzosamente la que
39 viva mejor y con menos disensiones que ninguna; y la que tenga otra clase de gobernantes, de modo
40 distinto. (PLATÓN, *La República*, 519c-520d).

CUESTIONES:

1. Analiza el significado en el texto del concepto «conocimiento más excelso» y defínelo.
2. ¿Cómo argumenta Platón que no se puede permitir “Que se queden allí —dije— y no accedan a bajar de nuevo junto a aquellos prisioneros ni a participar en sus trabajos ni tampoco en sus honores, sea mucho o poco lo que éstos valgan”? (líneas 13-14).

REDACCIÓN: La educación en la filosofía de Platón.

OPCIÓN PRIMERA TEXTO II

1 El llegar a ser buenos piensan algunos que es obra de la naturaleza, otros que del hábito, otros que de
2 la instrucción. En cuanto a la naturaleza, es evidente que no está en nuestra mano, sino que por alguna
3 causa divina sólo la poseen los verdaderamente afortunados; el razonamiento y la instrucción quizá no
4 tienen fuerza en todos los casos, sino que requieren que el alma del discípulo haya sido trabajada de
5 antemano por los hábitos, como tierra destinada a alimentar la semilla, para deleitarse y aborrecer
6 debidamente, pues el que vive según sus pasiones no prestará oídos a la razón que intente disuadirle, ni
7 aun la comprenderá, y ¿cómo persuadir a que cambie al que tiene esta disposición? En general, la pa-
8 sión no parece ceder ante el razonamiento, sino ante la fuerza. Es preciso, por tanto, que el carácter sea
9 de antemano apropiado de alguna manera para la virtud, y ame lo noble y rehuya lo vergonzoso.

10 Pero es difícil encontrar desde joven la dirección recta para la virtud si no se ha educado uno
11 bajo tales leyes, porque la vida templada y firme no es agradable al vulgo, y menos a los jóvenes. Por
12 esta razón es preciso que la educación y las costumbres estén reguladas por leyes, y así no serán
13 penosas, habiéndose hecho habituales. Y no basta seguramente haber tenido la educación y vigilancia
14 adecuadas en la juventud, sino que es preciso en la madurez practicar lo que antes se aprendió, y
15 acostumbrarse a ello, y también para eso necesitamos leyes y, en general, para toda la vida, porque la
16 mayor parte de los hombres obedecen más bien a la necesidad que a la razón, y a los castigos que a la
17 bondad. Pero eso piensan algunos que los legisladores deben invitar y exhortar a la práctica de la
18 virtud por amor del bien en la seguridad de que atenderán sus exhortaciones los que están adelantados
19 en la formación de buenos hábitos; imponer castigos y correcciones a los desobedientes y sin
20 disposición natural para el bien; y desterrar a los incurablemente miserables; pues el bueno y el que
21 tiende en su vida a lo que es noble obedecerá a la razón, y el hombre vil que sólo aspira al placer debe
22 ser castigado con el dolor, como un animal de yugo. Por eso dicen también que los dolores que se les
23 inflijan han de ser tales que se opongan lo más posible a los placeres que ellos aman.

24 Pues bien, si, como se ha dicho, el que ha de ser hombre bueno debe ser bien educado y
25 acostumbrado, y después vivir de este modo, entregado a buenas ocupaciones, y no hacer ni contra su
26 voluntad ni voluntariamente lo que es malo, todo esto no será posible más que para los que vivan
27 conforme a cierta inteligencia y orden recto que disponga de fuerza; ahora bien, las órdenes del padre
28 no tienen fuerza ni obligatoriedad, ni en general las de ningún hombre aislado, a menos que sea rey o
29 algo semejante; en cambio la ley tiene fuerza obligatoria, y es la expresión de cierta prudencia e
30 inteligencia. Además, los hombres suelen odiar a aquellos otros hombres que se oponen a sus
31 impulsos, aun cuando lo hagan rectamente, mientras que la ley no se atrae resentimientos al hacer el
32 bien.

33 Sólo en la ciudad de Esparta, o en pocas más, parece haberse cuidado el legislador de la
34 educación y de las ocupaciones de los ciudadanos; en la mayor parte de las ciudades no se ha tenido
35 cuidado alguno de estas cosas y vive cada uno como quiere, legislando sobre sus hijos y su mujer,
36 como los Cíclopes. Lo mejor es, sin duda, que la ciudad se ocupe de estas cosas pública y rectamente;
37 pero si públicamente se descuidan, parece que debe corresponder a cada uno encaminar a sus hijos y a
38 sus amigos a la virtud, y el poder hacerla, o al menos proponérselo. (ARISTÓTELES, *Ética a Nicómaco*,
39 X, 9).

CUESTIONES:

1. Analiza el significado en el texto de los conceptos «razonamiento» y «hábito» y defínelos.
2. Reconstruir los argumentos de Aristóteles relacionados con la afirmación: “Por esta razón es preciso que la educación y las costumbres estén reguladas por leyes, y así no serán penosas, habiéndose hecho habituales” (líneas 11-13).

REDACCIÓN: Virtud y placer en Aristóteles.

OPCIÓN SEGUNDA

TEXTO I

1 Hay períodos en los que el hombre racional y el hombre intuitivo caminan juntos; el uno angustiado
2 ante la intuición, el otro mofándose de la abstracción; es tan irracional el último como poco artístico el
3 primero. Ambos ansían dominar la vida: éste sabiendo afrontar las necesidades más imperiosas
4 mediante previsión, prudencia y regularidad; aquél sin ver, como “héroe desbordante de alegría”, esas
5 necesidades y tomando como real solamente la vida disfrazada de apariencia y belleza. Allí donde el
6 hombre intuitivo, como en la Grecia antigua, maneja sus armas de manera más potente y victoriosa
7 que su adversario, puede, si las circunstancias son favorables, configurar una cultura y establecer el
8 dominio del arte sobre la vida; ese fingir, ese brillo de las intuiciones metafóricas y, en suma, esa
9 inmediatez del engaño, acompañan todas las manifestaciones de una vida de esa especie. Ni la casa, ni
10 el paso, ni la indumentaria, ni la tinaja de barro descubren que ha sido la necesidad la que los ha
11 concebido: parece como si en todos ellos hubiera de expresarse una felicidad sublime y una serenidad
12 olímpica y, en cierto modo, un juego con la seriedad. Mientras que el hombre guiado por conceptos y
13 abstracciones solamente conjura la desgracia mediante ellas, sin extraer de las abstracciones mismas
14 algún tipo de felicidad, mientras que aspira a liberarse de los dolores lo más posible, el hombre
15 intuitivo, aposentado en medio de una cultura, consigue ya gracias a sus intuiciones, además de
16 conjurar los males, un flujo constante de claridad, animación y liberación. Es cierto que sufre con más
17 vehemencia cuando sufre; incluso sufre más a menudo porque no sabe aprender de la experiencia y
18 tropieza una y otra vez en la misma piedra en la que ya ha tropezado anteriormente. Es tan irracional
19 en el sufrimiento como en la felicidad, se desgaña y no encuentra consuelo. ¡Cuán distintamente se
20 comporta el hombre estoico ante las mismas desgracias, instruido por la experiencia y autocontrolado
21 a través de los conceptos! Él, que sólo busca habitualmente sinceridad, verdad, emanciparse de los
22 engaños y protegerse de las incursiones seductoras, representa ahora, en la desgracia, como aquél en la
23 felicidad, la obra maestra del fingimiento; no presenta un rostro humano, palpitante y expresivo, sino
24 una especie de máscara de facciones dignas y proporcionadas; no grita y ni siquiera altera su voz:
25 cuando todo un nublado descarga sobre él, se envuelve en su manto y se marcha caminando
26 lentamente bajo la tormenta. (NIETZSCHE, *Sobre verdad y mentira en sentido extramoral*, II).

CUESTIONES:

1. Analiza el significado en el texto de los términos «intuitivo» y «racional» y defínelos.
2. ¿Por qué dice Nietzsche que “Él, que sólo busca habitualmente sinceridad, verdad, emanciparse de los engaños y protegerse de las incursiones seductoras, representa ahora, en la desgracia, como aquél en la felicidad, la obra maestra del fingimiento”? (líneas 21-23).

REDACCIÓN: Verdad moral y verdad extramoral en Nietzsche.

OPCIÓN SEGUNDA

TEXTO II

1 Pero dejemos las objeciones de la burguesía contra el comunismo.

2 Ya hemos visto anteriormente que el primer paso de la revolución obrera lo constituye la elevación
3 del proletariado a clase dominante, la conquista de la democracia.

4 El proletariado utilizará su hegemonía política para despojar paulatinamente a la burguesía de todo
5 su capital, para centralizar todos los instrumentos de producción en manos del estado, es decir del
6 proletariado organizado como clase dominante, y para incrementar lo más rápidamente posible la masa
7 de las fuerzas productivas.

8 Como es natural, en primera instancia esto sólo puede ocurrir por medio de intervenciones
9 despóticas en el derecho de propiedad y en las relaciones burguesas de producción, vale decir, en
10 virtud de medidas que parecen económicamente insuficientes e insostenibles, pero que en el curso del
11 movimiento se sobrepasarán a sí mismas y que resultan totalmente inevitables como medios para
12 revolucionar todo el modo de producción.

13 Estas medidas serán, naturalmente, diferentes según los distintos países.

14 Sin embargo, en el caso de los países más avanzados se podrán emplear en forma casi generalizada
15 las siguientes medidas:

16 1) Expropiación de la propiedad de la tierra y empleo de la renta de la misma para los gastos
17 estatales.

18 2) Fuertes impuestos progresivos.

19 3) Supresión del derecho de herencia.

20 4) Confiscación de la propiedad de todos los emigrantes y rebeldes.

21 5) Centralización del crédito en manos del estado por medio de un banco nacional con capital
22 estatal y monopolio exclusivo.

23 6) Centralización de los transportes en manos del estado.

24 7) Multiplicación de las fábricas nacionales, instrumentos de producción, roturación de los terrenos
25 incultos y mejoramiento de los campos según un plan general.

26 8) Trabajo obligatorio igual para todos, instauración de ejércitos industriales, en especial para la
27 agricultura.

28 9) Unificación de la explotación de la agricultura y la industria, acción en pro de la paulatina
29 eliminación de la diferencia entre la ciudad y el campo.

30 10) Educación pública y gratuita de todos los niños. Abolición del trabajo fabril de los niños en su
31 forma actual. Unificación de la educación con la producción material, etcétera.

32 Una vez que, en el curso de la evolución, las diferencias de clase hayan desaparecido y toda la
33 producción se halle concentrada en manos de los individuos asociados, el poder público perderá su
34 carácter político. El poder político en su sentido estricto es el poder organizado de una clase para la
35 opresión de otra. Si en la lucha contra la burguesía el proletariado se unifica necesariamente para
36 convertirse en clase, si en virtud de una revolución se convierte en clase dominante y en cuanto clase
37 dominante deroga por la fuerza las antiguas relaciones de producción, abolirá, junto con estas
38 relaciones de producción, las condiciones de existencia del antagonismo de clases, las clases en
39 general y con ello su propia dominación en cuanto clase.

40 El lugar de la antigua sociedad burguesa, con sus clases y contradicciones de clases, será ocupado
41 por una asociación en la cual el libre desarrollo de cada cual será la condición para el libre desarrollo
42 de todos. (MARX Y ENGELS, *Manifiesto comunista*, I).

CUESTIONES:

1. Analiza el significado en el texto de los conceptos de «instrumentos de producción» y «fuerzas productivas» y establece las relaciones que se dan entre ellos.

2. ¿Por qué concluyen Marx y Engels en este párrafo que “El lugar de la antigua sociedad burguesa, con sus clases y contradicciones de clases, será ocupado por una asociación en la cual el libre desarrollo de cada cual será la condición para el libre desarrollo de todos”? (líneas 40-42).

REDACCIÓN:

Teoría y *praxis*, en el pensamiento de Marx y Engels.